

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Fruntașii noștri — în temniță.

S'a împlinit în săptămâna trecută un an, de când membrii comitetului național, cari au fost judecați și osândiți în Cluj pentru Memorandul dus la *Maiestatea Sa*, prin cuvântul aceluiasi Preaînălțat Domnitor al nostru au fost eliberați din temnițele Seghedinului și ale Vațului.

Atunci, acum un an, toți Românii eram veseli și voioși, că conducătorii noștri au scăpat din prinosi, și cu toții *nădejduiam*, că o să vină earăși între noi și să ne ducă earăși înainte mândrul steag național.

Atunci, acum un an, credeam cu toții, că, har Domnului, s'a sfârșit odată și cu întemnițările cele multe, la care eram expuși noi Românii.

Nici una, nici alta nu ni-s'a împlinit. *Nădejdea* ce o aveam în ai noștri ne-a înșelat, *credința* ce o puneam în stăpânirea ungurească ne-a amăgit.

Între ai noștri *frunțași și conducători* s'a făcut prin amestec străin *ceartă și desbinare*, de care numai cu amar putem pomeni, de care însă trebuie să pomenim, căci și astăzi mai gemem sub urmările ei cele rele.

Ear' *stăpânirea ungurească*, în loc să-și vină în firi, în loc să fie mai dreaptă, în loc să înceteze pentru totdeauna cu prigonirile, cu procesele și

întemnițările, poate încurajată chiar de certele din lăuntru nostru, a pornit-o și mai furios, și mai turbat pe aceeași cale veche a temnițelor.

Nici-odată procese așa de multe și așa dese, ca în zilele acestea n'au fost. Și toate procesele acestea, ce se fac împotriva ziarelor noastre, a preoților, învățătorilor și țeranilor noștri, se sfârșesc cu osândă la temniță și amende de bani. Ni-se pare, că „milleniul“ 'i-a înebunit pe stăpânitorii de astăzi ai sorții noastre.

De altă parte unii dintre conducătorii frunțași ai noștri s'au retras cu totul de pe câmpul de luptă, ear' alții dacă au mai rămas, n'au făcut alta decât să ne încurce și învrăjbească, pe când dela faptele bune s'au dat îndărăt.

Astfel, de pildă, când a fost vorba, ca cei-ce au eșit din temnițele Seghedinului și Vațului să dea un cuvânt către poporul românesc, de abia 7 din 10 inși s'au aflat, cari au iscălit acel cuvânt numit *Manifest*, pe care cetitorii „Foi Poporului“ îl cunosc din numărul 7 dela 23 Februarie.

Prin acel *Manifest* se spunea popoului românesc și lumii întregi, că cei șapte membri ai comitetului național, țin neclintit la programul nostru; că temnițele nu 'i-a muiat, ba din contră 'i-a oțelit, și că vor duce înainte lupta, ca și până aci.

Dar' acest *Manifest* a fost iscălit numai de următorii frunțași ai noștri: **Dr. Ioan Rațiu**, presidentul comitetu-

lui național, **George Pop de Băsești**, **Dr. Teodor Mihali** din *Dej*, **Iuliu Coroianu** din *Cluj*, **Rubin Pațiu** din *Alba-Iulia*, **Patriciu Barbu** din *Reghin* și părintele **Gerasiu Domide** din *Rodna*.

Au lipsit dela darea *Manifestului* și s'au retras dela *iscălire* lui toți ceilalți frunțași, cari au fost întemnițați, între cari și părintele **Dr. Vasile Lucaciu**, vestitul preot din *Șișești*, care odată atâta ne încălzia pe toți, ear' acum ne lasă nu numai răci, ci ne *amărește* prin purtarea îndoelnică și șovăelnică.

Ei bine, să se știe acest lucru. Să se știe, că stăpânirea ungurească prigoanește acum pe cei 7 frunțași ai noștri. Să se știe, că unii dintre ei au fost închiși până acum, ear' alții urmează să între tocmai acum în temniță. Astfel pe când acest număr va fi în mâna cetitorilor, pe atunci dl **Dr. Rațiu** și dl **George Pop de Băsești** vor fi închiși în temniță — pentru *Manifest*.

De abia s'a împlinit deci anul de când au fost eliberați din temnițele Seghedinului și Vațului, frunțașii credincioși steagului național, trebuie să între de nou în temniță, tocmai pentru-că 'și-au mărturisit credința neclintită către acest steag.

Acum, când e așa de necurmat și-rul întemnițărilor, unica mângâiere ce o avem, e că cu noi sunt și acum cel puțin *unii* dintre frunțașii noștri, cu noi și la rău și la bine, și la lupte și în suferințe.

FOIA.

Țiganul la cununie.

— Anecdota. —

Un Țigan, pe cum se spune
Soiu de-acela din hotar,
„Hait!“ zice: „să-mi iau nevastă
„Legiuită prin notar;
„Căci zeu, azi nelegiuită,
„Făr' de scris, de 'ntăritură,
„Măi! să duce când 'i place,
„Ș'apoi, cui să-ți faci tu gură?“
Pân' cam spun ce-a zis Țiganul,
Hop! era cu una 'n sat,
Și începă să 'nștiințeze
Pe notar, că-ți de 'nsurat.
„Domnule notarăș! zice:
„Uite-aci ce 'mi-o trăsniț!
„Să mă 'nsor, colea pe lege,
„Ca să fiu mai întărit,
„Și m'ăș lega de hăra asta,
„Cu țidula de 'nsurat,

„Că de astăzi înainte,
„Ea să n'uibă alt bărbat“.
— „Bravo!“ 'i strigă atunci notarul,
„Tu ești om, vei fi cinstit,
„Căci așa ca tin', Țigane,
„De când sunt n'am nimerit.
„Te cunun, bagă de seamă!
„Și răspunde: cum te chiamă?“
„Da Toadere, Măria ta!“
— „Dar' altcum cum îți mai zice,
„Știi când are să te strige?“
— „Hm! da Toderic, pân' eram mic,
„Ear' acum de când sunt mare,
„Mă strigă, Toader ori-care“.
— „Bine, bine, asta-ți știu;
„Dar' cu polecră vreau să-ți scriu.
„C'aici zic: spune curat,
„Pe cel cari 'l-ai cununat!“
— „Ahaha! auzi la domnu!
„Cu poreclă și cu nume.
„Cu 'ntăreală, auzi nevastă!
„Cum ne leagă, cum ne pune:
„Ș'apoi zău Măria ta!
„Zi 'ncarte numa așa:

„Azi 'mi o vint la cununie,
„Toader și cu Șofranie,
„Amândoi păreche bună,
„Și d'ahaia să cunună“.
— „Auzi măi cioară! cum te chiamă?“
— „Da Toadere sfinția ta“.
— „Măi! da cum naiba-ți mai zic?“
„Da Toderel, sau Toderic“.
— Of! oftă acum notarul,
Întrebându-și înc'odată:
— „Măi cioară! trăsnițe-ar sfântul!
„N'ai fost la vre-o judecată?
„Și de-ai fost la judecat,
„Spune-mi drept cum te-a strigat?“
— „De fost am fost sfinția ta,
„Și calce-mă c'o fost așa:
„Pe min' m'o chemat cu pecetea,
„Că ce-aș fi trăsniț pe tetea;
„Dar' eu colea nevinovat,
„N'am vrut să merg nici rugat;
„Dar' cu străji cu rugămintă,
„Și cu cinstă de 'mpărat,
„Ce-am gândit? Hait! ș'am plecat.
„Și ear' încet, colea cu treabă,

Împăratul nostru în România.

Pe când foaia va fi în mâinile cetitorilor, Majestatea Sa Împăratul Francisc Iosif I. se va afla pe pământul României unde 'i-se va face o primire ne mai pomenită și ne mai auzită. Mii de muncitori lucră necontent pentru înfrumșetarea Bucureștilor și a gărilor prin care va trece trenul, care va duce pe Înaltul oaspe. Foile din România și bărbații de stat, toți fără deosebire de culoare politică, sunt veseli de Înalta vizită și cu toții îi vor eși întru întipinare, ca unui Domnitor pacinic și stăpân alor trei milioane din Ardeal și Ungaria. Visita Împăratului nostru va arăta și dovedi și mai mult felul Românului de a primi în casa sa un oaspe, de aceea și scrie „Timpul“ că: Românul ori nu primește pe un oaspe, ori dacă îl primește, nu-l poate primi decât bine. Să facem cinstea acestui vechiu obicei național, strigă numita foaie și cu ea dimpreună toate foile din România.

Numai două procente. După socoteala făcută de către căpeteniile de pe la liniile ferate, venitele trenurilor față de cele din luna August anul trecut, au crescut numai cu 2 la sută. Și ei încă tot mai au nasul să spună, că lume grozav de multă merge la târgul zdrențelor din Iudapesta.

Lumina minții.

Că soartea noastră, a Românilor, e așa de tristă și că viața ne e atât de amară, sunt de vină o sumedenie de împregiurări, între cari în locul dintăiu se numără întunecul de care se află cuprinși cei mai mulți dintre noi.

În multe comune de ale noastre și azi, afară de preotul, învățătorul și notarul e de tot neînsemnat numărul celor știutori de carte. Bătrânii n'au putut să învețe din pricină, că în vremile trecute erau opriți dela școală, siliți fiind să muncească ca vitele, pentru-ca să sature poftele neînfrinate ale domnilor de pământ; ear' de altă parte pentru-că bine știau stăpânitorii Românilor, că pe acestia, proști fiind, mai ușor vor pute să 'i țină necurmat în jug.

Dar' nu mult s'a schimbat înspre bine nici soartea celor mai tineri dintre noi. Ce e drept, acum 29 de ani, s'a făcut lege, în care se poruncește, ca toți copiii — băieți și fetițe — să umble la școală dela 6 — 15 ani.

Însă nu mult după aducerea acestei legi bune, când mai toate comunele românești își văzură de zidiri școlastice și de plăți pe seama învățătorilor, se schimbă legea astfel, ca în școlile românești dela sate să se învețe atâta ungurește cât și românește.

Cu chipul acesta am fost puși eară la grele încercări, împedecați fiind în calea noastră spre lumină.

Căci pe când copiii Maghiarilor în școlile sătești au să se cultiveze numai în limba lor — să poarte adecă numai o sarcină — pe atunci copiii nostri au să se căsnească și cu limba ungurească mai multe ciasuri în fiecare zi.

Aceasta apoi și e cea mai mare pedecă, care nu lasă ca poporul nostru de pe la sate să se lumineze după-cum cer trebuințele noastre.

Căci nu e puțin lucru, a îmbăta în fiecare zi marea mulțime a școlarilor dela sate, cu învățarea unei limbi, care nu-'i va face nici mai cuminte, nici mai buni, nici mai bogați; ci dimpotrivă are să-'i împedecă dela îmbogățirea minții cu cunoștințe mult mai folositoare pentru viață și inima va trebui să le rămână mult mai săracă de simțeminte alese și de aplicări spre fapte mari.

Și așa pe când copiii desmerdaților maghiari sunt puși prin lege în stare de a se deștepta mai cu înlesnire și amăsurat firii lor, pe atunci copiii nostri sunt osândiți de a purta o îndoită sarcină, care nu-'i va lăsa să facă spor și să înainteze în cultură de o potrivă cu aceia.

Arătând cetitorilor nostri săteni acest rău, vrem să le zicem:

Împovărată peste măsură a fost și este viața noastră în această țeară, pen-

tru a cărei bine și fericire ne-am dat și ne dăm mare parte din câștigul nostru și pentru care prea adese-ori înaintașii nostri 'și-au vârsat sângele.

Dar' ori-cât de grele sunt sarcinile care le purtăm și ori-cât de amărită ne e viața, să nu perdem din vedere marile îndatoriri de tot felul, ce le avem față de viitorul neamului nostru. Ear' acestor îndatoriri vom pute face destul numai luminați pe deplin la minte și nu numai 3, 10, 50 din câte o comună, ci toți de-arîndul, tineri și bătrâni, bărbați și femei.

Pentru-că, ori-ce s'ar zice, cel mai înțelept întotdeauna a povățuit și va povățui pe cel mai puțin înțelept, și cel mai priceput nici-când n'a încetat a fi făclie luminătoare pe cărările ascunse ale vieții pentru cei nepricepuți.

Și precum între singuratici cel mai știutor cărmuește pe cel mai neștiutor, tot așa stă lucrul și între nații, între popoare.

De aceea toate neamurile luptă pe întrecute și fără preget ca să-'și agonisească lumina minții, știind bine, că precum soarele cu lumina și căldura sa face belșug în toate părțile, tot astfel și o nație luminată știe mai bine să adune avere și să ajungă la cea mai deplină îndestulare.

De pildă ne pot sluji *Nemții, Sașii*, și încă și mai mult *Jidovii*. Cești diu urmă îndeosebi trebuie să ne pună în mirare cum știu să aște modru de câștig acolo unde noi nici nu visăm și cum ei prin lumina minții au ajuns să se îmbogățească și astfel să se plece înaintea voinței lor chiar și crai și împărați.

La starea aceasta însă 'i-a adus jertfele, ce ei au făcut și fac pentru luminarea și creșterea fiilor lor. Care din noi a avut oare privilegiu să vadă, cum câte un singur Jidov ține învățător pe seama copilului său? Cu chipul acesta un singur om face mai mult decât multe comune,

„Și cu cinstea și cinstit,
„Pân' ce, hop! mă ved deodată
„Sus colea la legiuit.
— „Așa-'i! așa-'i! mânca-'ți-aș gura“,
Strigă atunci și Șofrania.
„Să vezi din cinstea haia mare,
„Ce-'i la Toader pe spinare“.
— „Of! las' și auzi, măi cioară!
„Când ai stat la judecat,
„Afar' de Toader cum te cheamă,
„Domni cum au mai strigat?
„Nu 'mi-'l-ai pute tu spune,
„Cum strigau, ce fel de nume?“
Țiganul însă sta uimit.
Și văzând, că nu e de glumit,
Oftează odată țigănește.
Și hait! eară-'i povestește:
— Da zău să ved doar 'ți-'l găcesc,
„C'o strigat nume nemțesc...
„Numai ved hăla că vine,
„Și zup cu mâna 'n pâr la mine!
„Eu atunci la păciuală;
„Dar' el hi, la păruială!
„Și să ierți! m'o păruit.
„De și mintea 'mi-o sărit,
„Chiar și gura știo naiba
„Ce 'i-o fost, că spunea treaba;

„Căci eu de-atunci eram scăpat,
„Să nu mă fie incuiat“.

— „Of! „Terremtette“ așa nămilă,
„Așa om prost și făr' de cap,
„N'am văzut doar' nici-odată,
„Ca să-'mi vie la 'nsurat“.

Și începând astfel notarul
Cu sudălmă, cu lucruri sfinte,
Încearcă ear' de polecră
Cu întrebări, ca mai 'nainte...
Însă-'i pace, căci Țiganul
Tremurând de peptenat

— Domnule notarês! zice:
„Eu mă las de însurat;
„Căci așa o 'ncurcătură
„Nice ochii nu-'mi văzură.
„Ș'apoi hm! pe cum se vede,
„Încă 'ncurci ca hei din lege;
„Dară ca să nu se nască
„Ceva pricină 'ntre noi,
„Dă-o 'n lup pe Șofrania;
„Căci mai bin' stau în nevoi,
„Și dau la hailaltă 'napoi“.

Măgăreiu, 7 August 1896.

Eman. Suciu.

Bețivul.

(Piduire.)

Era mândru, sumeț și întrecut, apoi mai era și ficior frumos, și cel dintăiu bogătan din sat, unicul fiu la părinții lui.

Avea el ce e drept și pentru-ce fi mândru și sumeț, că el scotea plugul cu patru boi, la ei stogurile de grâu ca dealurile de mari, cai, boi, bivoli, tot de cei frumoși. Dar' cu toate acestea tot era prea mândru, prea sumeț și apoi „ce-'i afară din cale nu vine la socoteală“. Dar' oare de unde se trăgea de era atât de mândru, atât de sumeț.

Dela tatăl seu, că și el era cam așa, și lui îi plăcea ca și ficiorului lui, să fie cel dintăiu, cu șerparul plin de bani, cu pachetul de tăbac la șerpar și cu glaja cu rachiu înaintea celorlalți ficiori, că are de unde zicea el.

A trecut azi, a trecut mâne, ficiorul să învățase; așa a început din mândrie a-'i fi rușine să între vre-odată în crâșmă fără să

adesea mari, de ale noastre. Căci câte comune românești nu sînt, cari lasă de li-se primejduesc școalele, numai din pricină, că nu au tragere de inimă către ele și prin urmare nici pentru binele și fericirea fiilor sei.

Astfel nu e mirare, că Jidovii se ridică tot mai mult, că își fac un traiu din ce în ce mai tihnit, și că se îmbogățesc, devenind stăpâni peste sate, peste câte un corn de țeară și chiar peste țeri întregi, ear' noi stăm locului, sau cel mult, înaintăm foarte încet, ori doar' în unele părți dăm chiar înderēt.

Așa nu mai merge, iubii cetitori; ei datori sîntem să ne deșteptăm până-când nu e prea târziu, să punem la o parte nepăsarea, să chibzuim, ce și cum să facem, ca urmașii nostri să se poată bucura de zile mai bune, decât noi.

Nădejde însă de o schimbare înspre mai bine nu putem ave, fără de luminarea și bună-creșterea fiilor nostri; ear' lumina adevărată se poate da numai în școale românești, dar' în școale bune, în tot înțelesul cuvântului

De aceea, acum când sîntem aproape de începerea școlii și pe la sate vă zicem tuturor, frunțașilor și întreg poporului român, trimiteți-vă toți de-arîndul, fără deosebire, copiii la școală; ear' cei-ce sînteți în comitetul școlii, ori în direcția satului, nu uitați a îndemna pe cei mai nepricepuți și a stărui să deee copiii regulat la școală, pentru-că o faptă mai frumoasă și mai plăcută lui Dumnezeu decât aceasta nici că se poate.

Faceți cu ajutorul școlii, ca în toate casele românești să fie numai oameni luminați și pătrunși de învățăturile creștinești ale Mântuitorului, cum și de dragostea de neam și țeară!

Pentru-că atunci când toți luminați vom fi, nație mai aleasă ca a noastră nu se va afla pe fața pământului.

bee ceva, și apoi îl potrivea și tatăl seu de nu era nici-odată lipsit, că se mândrea cu el.

— 'I-au sosit vremea de căsătorit; tot satul se mira: Doamne, pe cine va mai lua și bogătanul nu va găsi fată de seama lui în sat. Ba era una tocmai de seama lui frumoasă și bogată ca el, unica la părinți.

Anuța, că așa o chema, era tocmai de pănura lui.

Părinții lui dădură o roată cu gândul pe la fetele din sat, pe la toate au trecut, dar' s'au oprit la Anuța.

— Aceasta-i de el, își ziseră ei, frumoasă și bogată și cu minte, aceasta e a lui, că erau lacomi la avere, apoi ea era fată de bogătan, ca și el.

Trebuia să se însoare, părinții lui îi găsiseră mireasă.

Dar' el, Nicu, (așa îi era numele), sumeț și mândru cum era învățat, nu voia nici gândul să 'și-l trimeată la Anuța; pe unde 'i-a umblat firea, numai el știe.

Deci pentru luminarea minții fiilor nostri să jertfim totul, trăgându-ne chiar și dela gură și lipsindu-ne de plăceri trecătoare, căci numai astfel vom pute vedea carul nației pornit pe calea cea bună, pe calea fericirii.

Înc'odată dreptul limbii.

La altă parte a foii noastre dăm la iveală o scrisoare din Ieciu. În ea e vorba despre hotărîrea unei comunități, hotărîre rea, prin care școala confesională-românească are să se șteargă, și în locul ei să se ridice una de stat, adecă ungurească. Stăpânirea făgăduiește că o va ridica ea pe a ei socoteală, dar' într'adevăr o ridică Românii, ei fac câte 30 zile de clacă, cu palma și cu carul, ei plătesc aruncuri pentru pensia dascălului, pentru plata lui și pentru tot ce trebuie la școală.

Pecatul Românilor din Ieciu e vechiu. Noi Românii am căpătat un drept în ce privește limba noastră și dreptul acesta ni-s'a dat la 1868 în legea de naționalități. Cei dela putere însă au trecut peste legea aceasta și astăzi se minunează, dacă mai avem cetezanța să mai cerem recunoașterea acelei legi, care în zilele anului millenar numai pe hârtie mai înflorește.

Noi încă purtăm vina la aceasta. Am fost, și durere și atăzi, pe unele locuri sîntem prea molani, și încă n'am scăpat de mutismul acela străvechiu. Am tot lăsat și astăzi am ajuns acolo, că dacă și numai ceri ca să 'ți-se cinstească limba, ești un stîțător și stricător de ordine și deci dară pumnul în gură și în temniță cu tine.

Mai când era, că pe la comune ne foloseam de limba noastră românească, notarii scriau și judecau românește, astăzi însă durere, numai pe unele locuri se în-

Nu voia el și nu o iubia, dar' la voea părinților, la măgulirile rudeniilor au trebuit să se supună.

S'a supus, a mers el așa ca capra la tîrg, fără nici o dragoste și o a pețit-o, părinții fetei numai decât s'au învoit, au chiar așteptat așa ceva.

S'a pregătit de nuntă. Fata îl iubia mult, că era frumos și bogat.

S'au făcut nunta o nuntă, și un ospet ca de bogătanii satului.

Acum Nicu era însurat, dar' fala cu care a umblat până era june, fala cu care bea atunci în cărcimă, acum devenise obicei.

Îi plăcea rachiul.

Nu odată a venit beat acasă, făcend larmă și gâlceavă în familie. Acum tatăl seu începū a-l dojeni, nu se mai fălea cu el.

Au dus-o el Nicu cum a dus-o în cei dintâi doi ani după-ce s'a însurat.

Coșurile (hambarele) lor erau toate pline de grâu roșu cum e jăraticul.

têmplă așa. Ne-am mai opus, n'am lăsat din dreptul limbii noastre, dar' opunerea aceasta am făcut-o numai în parte, nu în tot timpul și nici în tot locul.

Numai așa putem pricepe cum de oarba stăpânire pe tot locul își viră limba cea sêlbatică, scoțindu-o pe a noastră dela comune, din administrație, dela judecătoria și din școale, parte băgându-o cu sila, parte amăgindu-ne pe noi, ca să le-o primim, să o îmbrățișem, că vezi, dragă Doamne, să fim „fericiți“.

Un lucru trebuie să știe și Românii din Ieciu și ceialalți, cari 'și-au mai făcut școale așa poreclite de stat și toți Românii, că nu ne vom feriți cu limba ungurească, nici noi, nici urmașii nostri, dar' apoi nici limba noastră nu va afla scut nici în lege, care e nebăgată în seamă, nici în cei-ce sînt chemați să o păzească, care, avem dovezi din greu, nu vor să o păzească. Noi prin noi, prin tăria credinței în puterea de a fi a limbei noastre, prin curagiul nostru vom pute-o mântui și scăpa din cursele ce 'i-se pun.

Nu trebuie să stăm cu mâinile încrucișate pe sîn și încolăciți ca Turcii din răsărit, care numai dela atot puter-nicul Allah își așteaptă mântuirea! Nu trebuie, ca să lăsăm pe dușman să-și vère limba peste a noastră, nu trebuie să-l lăsăm ca să-și facă școale de a lui limbă prin chiar ostenele noastre.

Apărarea limbei române se fie un drept și o datorință pentru ori-ce Român, care are bucurie pentru bucuriile și durere pentru durerile neamului seu de naștere.

Morți numai o dăm! Acesta se fie răspunsul ce are să se deee celor, care cearcă să ne încalce limba dulce a maicii noastre.

Bea el, că avè ce-'i trebuia, apoi lucru-'i mergea, că îl mîna tată-seu și mamă-sa; ce era mai rău pentru el era, că îl mai dojenea părinții când venia beat, dar' în cei doi ani au murit tată-său și mamă-sa.

Acum Nicu lumea lui, el era stăpân peste toate avuturile părinților lui, nimenea nu-'i mai poruncia, nimenea nu-'l mai dojenia, dacă mai zicea Anuța ceva vre-odată, apoi își aprindea paie în cap.

S'au mai încercat și părinții Anuței de a-'l îndrepta, de a-'l mai dojeni să nu se mai îmbete, dar' s'au pomenit cu niște suduituri groaznice și cu: „Dar' voi vreați să-'mi porunciți mie!“

Vězënd așa treaba, părinții Anuței nu-'i mai făceau tină în ușe.

Dar' și Anuța vězëndu-se rēmasă singură numai cu el, s'a dus și ea la părinți.

— Mamă dragă, eu nu mai șed cu bețivul ăla, că tot mă omoară; de când au murit tată-seu și mamă-sa nimic nu a mai lucrat

DIN LUME.

Anglia.

Bêtrênul bărbat de stat al Angliei, Gladstone, a scris mai zilele trecute secretarului Asociațiunii engleze de pace. În scrisoare fostul întâiu ministru al Angliei se scoală în ajutorul Armenilor atât de mult prigoniți de cătră Turci, al căror Sultan e numit de cătră Gladstone »cel mai mare ucigaș«. Ungurii pot și ei ceti scrisoarea lui Gladstone, din care ar pute lua învățătură, potrivii fiind și ei Turcilor sêlbatici.

SCRISORI.

Ieciu, Septembrie 1896.

Domnule Redactor!

În timpul din urmă stăpânirea ungu-rească vrea cu tot dinadinsul, ca să ne îndoaie cu „ideea de stat maghiar“, și spre acest sfârșit, ea nu cruță nimic, și îndeosebi ea știe tîclul mijloace, prin care să ajungă la țintă.

Unul dintre mijloacele cele mai ducătoare la țintă s'a aflat în întemeierea de școale de stat în comunele curat românești, care și până acuma au avut școale, se înțelege de cele confesionale. Acestea însă sînt un spine în ochii stăpînirii și de aceea ea cu tot prețul vrea să le șteargă și în locul lor să ridice școale de stat, nu însă pe socoteala statului, ci pe cea a locuitorilor nemaghiari.

Așa au făcut și în comuna noastră.

Am avut școală confesională, Ungurii însă n'au putut-o suferi și de aceea apucatu-s'au mai cu momeli, mai cu siluiri și au pus un arunc de 5 cr. după florin. Calea-valea de aști 5 cruceri după florin, și dacă ar fi fost numai aceasta am mai fi înodat căpătâiele nevoilor și necazurilor căsii, dar' apoi ne au silit să lucrăm cu palma și câte 30 de zile. Cei cu vite și cu cară au trebuit să ducă materialul de zidit pentru școală, care pe noi nu ne va lumina, dar' ne va întuneca.

Și ce cugetați d-voastră, dle Redactor, că cu aceasta a fost desul? Nu, ci ne-au silit să plătim câte 20 cr. după fiecare copil, pen-

tru lemne de foc, 15 cr. pentru pensiunea dascălului nedorit de noi, apoi 1 fl. pentru copil, ca plată învățătorului.

Copiii sînt goli, de săraci ce sîntem, noi flămânzim și nu putem mântul familiile din ghiarele sărăciei, ear' stăpânirea în loc să ne ocrotească, ea tot mai tare ne apasă. Ne pune școală de stat în sat și noi nu avem lipsă de ea și n'au lipsă nici acei slăbănogi de Unguri, cari cu noi împreună locuiesc.

Blăstêmul lui Dumnezeu să cadă asupra acelor, cari vor dori școală de stat, care numai unguirizarea noastră are de țintă, ear' nu luminarea și creșterea bună a surceilor nostri.

Frați Români! Pe unde n'aveți școale, faceți cum puteți și vă ridicăți, căci binefăcătoare sînt razele învățăturilor. Nu cereți școale de stat, căci în acele ni-se batjocorește neamul și legea și nu numai că în acele ni-se batjocorește ce avem noi mai scump, dar' apoi tot noi le facem, tot noi trebuie să plătim dascălul și toate cheltuelile împreunate cu școala. *Nicolae Zidar.*

Românii la Ghena.

Ticvaniul-mare, în 1/13 Sept. 1896.

Onorată Redacțiune!

Călătorind în 4/16 pe la țirgul de săptămână în Reșița, am trecut dela comuna mea Ticvaniul-mare, prin mai multe comune; dar' dacă m'am apropiat de comuna Goarua, am văzut acolo pe mai mulți oameni, Români, așa cred eu, fiindcă 'i-am văzut îmbrăcați românește, cu haine de sêrbătoare, dar' poate că simțul și ei sînt Jidani.

Tocmai atunci când eram eu pe acolo s'au pus pe trăsuri, cu câte doi cai, spre a merge la Bocșa și de acolo să-și iee drumul cu fibireul și cu muzica din cercul Reșiței spre a merge la Ghena, spre a face acolo Jidanii teatru cu ei, pentru o supă bună de cal; dar' eu întrebând pe mai mulți oameni de pe acolo, din acele comune, 'mi-a povestit cu numele de ei, căci plecaseră tot în ziua aceea și din comuna Gârliște și sînt tot de cei cari așteaptă dela fibiră un os de ros. Apoi 'mi-au povestit țeranii de acolo, că din comuna Gorua s'a dus notarul comunal, Cerbon Bruno, însoțit de ticăloșii Trailă Belcea, Lazar Belcea, Dumitru Radu, Fiu Côtêrlă și Nicolae Ciocu și codreanul societății

căii ferate cu soție cu tot s'a dus, ear' din comuna Gârliște s'au dus ticăloșul și burtanosul jude comunal Păun Duda, subjucele Petru Liuba, jurații: Martin Doela și Iancu Truia și apoi faurul Octavian Duda, economul Iacob Stoia, Păun Danciu și piticotul Păun Fila, neguțetor. Îmi era și mie mirare, când îi vedeam la pornirea lor, căci erau oameni frumoși la fire, roșii, mari în urechi, groși la nas și cam aplecați cu nasul în jos, spre a pute mirosi; poate-că de acasă le venia miros de prapicaș din Iudapesta, ce era pregătit pentru ei.

Dar' și ei sînt, dacă 'i-ați vedea, domnule Redactor, oameni tot de cei largi la gât și la burtă.

Durere, căci mai și poartă acești ticăloși numele românesc, când sînt atîta de cruzi ca și niște tigri, care de foame și de flămân-gioși ce sînt își mănăcă chiar fiul lor, și-i atacă din viață și din simțul de vietate. Ei nu caută altceva, numai ei să se îndoape pe sine cu mîncări și beuturi; nu ved ei, că sînt numai de batjocură și de ocară, înaintea celor-ce 'i-au pus în fruntea comunelor, unde în loc să facă fapte bune, ei sînt ca și câinii, în loc a păzi turma, ei o prăpădesc.

Un călător.

O sêrbătoare bisericească.

Duminecă, în 28 Iulie a., c. s'a pus crucea pe turnul nou ziditei biserici gr.-or. române din comuna Apadia; o zi măreață și înălțătoare de inimi a fost aceea pentru locuitorii acelei comune.

Încă de dimineață circulau pe stradele comunei o mulțime de bărbați, femei, copii etc. îmbrăcați în haine de sêrbătoare și cu fețele senine și vesele, căci în fine s'au văzut și ei cu o biserică nouă.

Punct la 9 ore s'a început sfânta liturgie, celebrată prin preotul Ioan Meda din Valeadenci, căci preotul local, Nicolae Cornea se află la băi și cură climatică în Saxonia, ear' protopresbiterul tractual împedecat fiind din cauze neatîrnătoare dela voința d-sale, a sosit ceva prea târziu.

Biserica cea veche, o zidire din veacul trecut, era îndesată de lume, ear' pe lângă biserică mulțimea era nimitoare. Se vedeau oameni veniți în grupe din toate satele de prin pregiur.

boii șed în grajd și plugul ruginește sub șopron. El vine când îl răsbește foamea, beat și spintecat numai ca el, 'mi-e și rușine de oameni să-l mai vadă tăvălit și plin de tină pe uliță. Eu la lucrul câmpului încă nu mă pot duce, că de vine dela cărcimă și nu mă găsește acasă, apoi să nu dau față cu el. De lucrul câmpului nici nu pomenește, ca-și-când n'ar fi, ca-și-când el ar ave raiul pe pământ, să vie beat și să mănănce și să se ducă ear'. Boii în grajd, dacă le dau eu de mîncare și apă, e bine, de nu acolo pier. Cum să trăim așa mamă dragă, că nu e nime să ne aducă nouă numai așa de-a gata, și el să șeadă în cărcimă și să vie când își gîndește, și eu să-l aștept cu frică tot cu mîncarea gata, că de nu apoi nu e bine de mine.

Parinții Anuței, ca oameni cu minte statură și se sfătuiră că ce e de făcut, că cu ei nu vrea nici să vorbească, nici nu le lua în seamă cuvintele lor, ca pe niște cuvinte ne-trebnice.

Te vei duce îndêrêt, zise ei Anuței și vei cerca cu cuvinte frumoase, doar' îl vei

pute întoarce, cu măguliri și cu lingușiri mai este de lipsă.

S'a dus, s'a încercat, dar' pe necuratul nu-l poți aduce la cruce.

A aruncat cu laboșul (eratița) cea de fer în ea, când îi pune mîncarea și a trîntit-o și a bătut-o și a scos-o pe ușe afară.

„Așa e omul când apucă la această patimă urită a beției, nu mai vrea să știe de calea cea bună, nu mai aude cuvîntul cel bun, își prăpădește averea, dar' mai presus de toate își strică mintea și rămâne, după-cum vom vedea pe Nicu.

*

S'a dus, 'i-a părăsit Anuța, ear' parinții ei au măritat-o a doua-oară după un ficior sărac, dar' cuminte. — Nu-i mai trebuia ei ficior frumos și bogat, s'a săturat de frumosul.

A trecut o lună, două, trei, și Nicu avea bani să bea, că mai avea el vite de vîndut, apoi mîncarea avea cine 'i-o găti, că erau destule babe, care le plăcea când apucan stăpâne pe bucatele lui Nicu pe puna lui și pe

toate avuturile lui, apoi Nicu era om, nu tîndală, era prieten bun și cu dl Ițig; mai căpeta el rachiu și fără bani, când nu avea. Dar' oare de ce era așa prieten bun cu el Ițig?

A trecut un an, au trecut doi și el gă-tase banii, vitele și bucatele, nu mai avea decât curtea cu mîndrele ei zidiri, pastuite și goale. Acum mai și cina el pe la prietenului, Ițig.

Să ținea el tot gazlă, tot fruntea satului.

Când numai să pomenește Nicu, că Ițig îi cere datoria, o sumuliță numai de vre-o 800 fl., dar' el de unde să aibă atîția bani, că nici pe ce bea nu mai avea, dacă prietenul lui Ițig nu 'i-ar fi dat și fără bani. 'L-a luat Ițig cam aspru cu datoria dar' curînd 'l-a luat cu frumosul, 'l-a imbiat cu ceva bani numai să-i dea curtea lui, asta 'i-a fost buba lui, că comuna voia să-l arunce pe strade.

Lacom Nicu la bani n'a mai gîndit, că unde va ședea el, a înscris curtea Jidanului și a primit banii, cugetînd numai, că va mai ave pe ce bea.

Răspunsurile liturgice le-a executat școlarii din loc, sub conducerea învățătorului local Ioan Trandafir.

După finea sfintei liturgii s'a purces cu litia până la crucea de peatră din curtea bisericii, unde era pregătit un acoperământ de frunziș verde împodobit cu flori și unde se afla crucea menită a figura falnic pe turnul bisericii mărețe.

Se începe sfințirea apei și a însași falnicei cruci.

Treascurile sună, cântările se înalță către cer întru preamărirea lui Dumnezeu, ear' oamenii erau cuprinși de evlavie și pietate.

În acest moment 'mi-am zis: o Doamne! ce ar fi omul de nu ar fi în el acel simț religios, care-l face umilit înaintea ta? Tună Doamne și trăsnește asupra tuturor aceluia, cari urgisesc biserica și religiunea ta, cari zic că omul poate fi și fără de religiune, ba o scot din școale și făuresc legi, cari lovesc de-adreptul în biserică și în religiune.

După actul sfințirii și după ocolirea bisericii cu crucea sfințită, măiestrul întreprinzător, I. Weber, dimpreună cu fiul seu, leagă crucea și o trag în sus. Ochii mulțimii erau pironiți pe turnul bisericii și în continuu ziceau: Doamne ajută-le!

După câteva minute eată crucea e la loc, desvilită și strălucind la razele splendide ale soarelui. Atunci preotul Ioan Meda prin câteva cuvinte adresate mulțimii face loc învățătorului local, Ioan Trandafir, care suindu-se pe o masă, cetește cu o voce puternică o epistolă a preotului local, Nicolae Cornea, ce a trimis-o din prilejul acestei sărbări.

Prin această epistolă preotul înstrăinat își îndeamnă poporenii ca să se alipească de biserica noastră dreptcredincioasă răsăriteană, să o cinstească și venereze, căci ea ne-a fost pururea scutul și limanul în vremuri grele. Precum strălucește crucea aceasta, ce astăzi s'a ridicat la razele calde și învăpăiate ale soarelui, așa să strălucească sufletul vostru de faptele cele bune și de credința și iubirea adevărată nefățărută către sfânta noastră maică biserică. Deși departe, zice duiosul preot, și nu pot fi de față și între voi iubitorilor, sufletul meu însă, inima mea, gândul meu e la voi și în momentul acesta, când crucea strălucește din înălțime, eu sunt în rugăciune pentru voi, etc.

După finea acesteia poporul a erupt în strigăte: să îl aducă Dumnezeu în pace, ear'

părinții preotului D. Dionisie Cornea învățător pensionat și mare proprietar în Apadia dimpreună cu întreaga-i stimată familie și cu o mulțime de poporeni aveau ochii scăldați în lacrimi!

După aceea măiestrul întreprinzător, D. Weber, fiul, a beut din turnul bisericii vin și a închinat în sănătatea Majestății Sale a prea bunului nostru Împărat și Rege Francisc Iosif I., în sănătatea Episcopului diecesan Nicolae Popea, în sănătatea protopresbiterului tractual Andreiu Ghidiu, a preotului și învățătorului local, a epitropiei și comitetului parochial; în sănătatea dlui Dionisie Cornea, a antistiei comunale, a arhitectului, a măiestrilor, a locuitorilor din comună etc., toate paharele au fost aruncate din vârful turnului jos și nu s'au spart.

Sfârșindu-se toate s'au intrunit oaspeții la masa ospitală a domnului Dionisie Cornea și a învățătorului Ioan Trandafir. Dintre oaspeți 'mi-am însemnat pe preaonoratul domn protopresbiter Andreiu Ghidiu cu familia, Ioan Meda, preot în Valeadenci cu ginelele seu, Emanuil Pinteș, teolog de cursul al III-lea, George Cătană, învățător în Valeadenci, dl Mihai Cornean, notar în Dalinești cu cancelistul seu Alexandru Boșșan ș. a.

După prânz a urmat joc, sătenii erau entusiasmați și 'și-au petrecut până noaptea târziu.

Ca de încheiere adaug, că biserica de nou zidită din Apadia e o biserică din cele mai frumoase de prin împregiurime, ea are și parafulger și ce e mai mult, Apadienii 'și-au zidit nu numai biserica, dar' și școala nouă și ziua sfințirii e fixată pe 26 Octombrie a. c., când e hramul bisericii și rugă.

Laudă vi-se cuvine bravilor Apadieni, căci biserica și școala de nou zidită e o vi-e dovadă, că sînteți oameni cu pricepere și cu tragere de inimă către tot ce e bun și folositor. Onoare vi-se cuvine și vouă, fruntașilor și conducătorilor ai acestei comune, indeosebi familiei Cornea și învățătorului Ioan Trandafir, care ziua și noaptea n'au încetat a fi la culmea misiunii lor, sirguindu-se a aduna bani și punându-și chiar viața în pericol pentru ajungerea acestui scop măneț și sfânt.

Onoare vouă!

de voe a mai lucra câte ceva la câte vre-un om, ca să capete de gură.

A rămas cum nimenea din sat nu mai era ca el, din ficior bogat și fălos cum era el, fala satului, a rămas rușinea și ciuful satului.

Anuța, care acuma era cu bărbat harnic și cuminte trăia lumea dalbă, că aveau ei și mai mult cât aveau lipsă pentru familie.

Nevoia și lipsa 'l-au dus pe Nicu după câte o bucată de pâine și la Anuța, când nu avea încotro, par'că 'l-a ajuns blăstăm din poezie:

...Să vii și la ușa mea
Să te mângâiu cu ceva,
Cu o mână de tărțe
Să știi, că 'ți-am fost draguță.

Ear' Anuța miloasă îi mai da și ea câte ceva, că îi era milă de păcatele lui.

Mai cina Nicu pe la Anuța, că ea era miloasă, ear' el nu mai avea chiar nimic, era

CRONICĂ.

"Tribuna veche". De o vreme încoace se vorbește mult despre întemeierea unei foi, care se va numi *Tribuna Veche*. În privința aceasta foaia ungurească „*Kolosvár*” serie următoarele: „Cât de curând va vedea lumina zilei aici (în Brașov) o nouă foaie valachă „*Tribuna Veche*”, pentru care cunoscutul *Mangra Vasul* de săptămâni umblă prin Ungaria printre Românii mai cu stare ca să adune subscrieri. Până acum 'i-a reușit a aduna vre-o 200 de subscriitori, cari s'au îndatorat ca în fiecare an să spriginească foaia cu 50 fl., pentru care sumă vor fi numiți în fruntea foi ca părtași ai comitetului redacțional. Suma aceasta e cu mult mai mică pentru întemeierea unui ziar, decât ca să se poată lua serios în seamă. Dar' având în vedere strînsele și prieteneștile legături dintre *Mangra* și întâiul ministru al României, *Sturdza* totuși, ființa foi se poate lua de asigurată, fiindcă noua foaie trece de foaie a lui *Sturdza* și din partea lui s'a și asigurat ajutorul de lipsă”. Noi putem ști de pe acum ce va fi foaia viitoare. Ajutată de *Sturdza*, care la Iași a îngenunchiat chestiunea noastră a Românilor din Ardeal și Ungaria, hrănită cu scrisorile lui *Mangra*, care prin cuvintele „în politică toate sînt schimbătoare” s'a năpustit asupra bărbaților de seamă ai partidului național român, apoi încălzită de ideile lui Slavici, care a cerut „*îndulcirea*” Maghiarilor pe socoteala îndreptățitelor noastre cereri, noi putem prevedea ușor, că această nouă foaie se va naște moartă, urgisiți fiind cei-ce o zămislesc!

Nou proces. În 19 Septembrie n. s'a ținut în Sibiu procesul dlui *Petru Onea*, dascăl român în *Almașul-mare*. Dînsul a fost pîrit din pricină, că la întoarcerea dela procesul „*Memorandului*” a dlui Dr. Ioan Rațiu ar fi strigat „să trăească Dr. Rațiu”. Pîritori au fost doi gendarmi cari însă au cam sfeclit-o cu pîra, căci au recunoscut în fața tribunalului, că nu știu chiar sigur, dl Onea, a strigat sau un altul, care seamănă cu dînsul. După vorbirea procurorului a ținut o *cuvîntare* de apărare vrednicul avocat Dr. *Amos Frîncu*, care a făcut puzdărie din tot ce a grăit procurorul și gendarmii pîritori. Dl Onea a fost apoi judecat la *8 zile închisoare*, pe care 'și-a și început-o îndată.

Curțile lui Nicu, casele lui, unde acum vre-o câțiva ani îl vedeai pe el întorcînd mîndru și fălos carul cu 4 boi, acum aceea curte era cutureierată numai de niște hoare, găini, curci, rațe, ba și de un spurcat de Jidov și o Jidovoaică, cari nici piciorul nu au fost vrednici să-l pună pe acel pămînt.

La poartă pe lavița de sub părete, de unde până trăia tatăl-seu erau tot oameni cuminte, preotul și învățătorul și bătrîni de ceteau în Dumineci și în sărbători pe cărți de petrecere și de rugăciuni, acum vedeai Țiganii și pe toți bețivii și mișei satului adunați, alții cântau ca beții, alții erau trîntiți beți în noroiu, alții să certau și să băteau, ear' pe Nicu nu odată îl vedeai aruncat de prietenul lui Ițig, afară și trîntit de ceilalți bețivi ca el în noroiu.

Frumos destul pentru o curte atât de cinstită ca a tatălui lui Nicu.

A rămas el ca vai de capul lui, umbra pe strade zdrențos și flămînd, urgisit de tot satul. Acum încep și el de nevoie, dar' nu

sărac cum am zice: „cu casa 'n spate și cu mintea în butoiul cu rachiu Jidovului”, ce căpeta, nici vorba nu era să-și cumpere ceva, fără rachiu, tot rachiu visa și ziua și noaptea.

Se zice, că săracul atunci e sărac, când n'are minte în cap și sănătate în oase, dar' Nicu sănătate avea, dar' mintea 'i-o stricase rachiu jidovesc.

A dormit el multe zile beat pe uliță, când mai căpeta dela cineva de milă parale.

Dar' într'o dimineață numai ce să umple satul cu vorba: că pe Nicu 'l-au găsit mort înțepenit într'un noroiu, ci că a fost căpătat câțiva creștari pentru tăiatul lemnelor și s'a îmbetat, a căzut în noroiu, nu 'l-a văzut nimenea, acolo 'și-a aflat sfîrșitul.

Cui îi place să pățească ca Nicu, să-și urmeze lui.

Ioan Căpăta,

DI Onea de sigur va fi intrat in temniță pe buze cu cuvintele: „Să trăească Dr. Rațiu“ în ciuda celor cari n'ar voi să mai trăească.

Numai maghiarisarea, încolo de nimic nu-i doare. Ungurii au trei tovarășii mari așa numite de „cultură“, una în Ardeal (Kulturegylet), alta în ținuturile locuite de Slovaci, ear' a treia în ținuturile de peste Dunăre. Anul acesta toate trei și-au ținut adunarea generală în Budapesta. La adunarea sărbătorească a luat parte între alții chiar și ministrul de școale, Wlassics, o dovadă aceasta că ministrii ungurești sunt cei mai aprigi luptători și păzitori ai unghurisirii. La adunare a vorbit mai mulți fruntași de ai lor, între cari Apponyi, Ugron, Széll și alții. Cu toții au lovit dreptatea în față spunând, că statul acesta numai astfel va pute fi, dacă cultura și învățăturile ungurești, vor prinde rădăcini în popoarele nemaghiare din Ungaria. Din socotelile acestor reuniuni de cultură ungurească se vede, că ele au avere de milioane întregi. Ele întemeiază școale numai în părțile locuite de Români, Slovaci sau Sârbi. Din munca aceasta a reuniunilor ungurești am pute învăța și noi ceva și anume, ca să ne spriginim reuniunile noastre cu mult mai mult decât ca până acum.

Trist, dar' adevărat. Un fruntaș român din giurul *Băseștilor* ne trimite o scrisoare, în care se plânge împotriva *fruntașilor Români din Băsești* și giur, care lasă poporul să se prăpăstuiască cu totul și să cadă în mâinile Jidanilor, care se înmulțesc din ce în ce. La petreceri românești, cu scopuri de binefacere *nu iau parte*, la cele *ungurești* însă *se duc* fără de a-i muștra cugetul. După-cum aflăm din foaia ungurească „*Szilágy*“, la petrecerea ținută în 8 ale lunii acesteia au luat parte și următorii: „*Centyea Lukretia*“, „*Pap Serike*“, „*Szabó Regina*“, „*Vasvári Vilma*“, „*Kocsán Florianné*“, „*Pap Sándorné*“ și „*Vasvári Gergyelné*“. Venitul curat s'a dăruit *casinei ungurești* din Șimleul-Silvaniei pentru cumpărarea unui dulap de cărți. Ei bine, nu e rușinos lucru a lua parte și a fi dărul denarului tău pentru niște străini, când tu atâtea lipsuri ai, atâtea goluri de umplut? La petreceri ungurești n'avem ce căuta! Nici ei nu vin la ale noastre, nici ei nu ne ajută în scopurile noastre, nici noi să nu-i ajutăm. Aceasta e datorința noastră și cine nu ține socoteală de această datorință, ori-ce, numai Român bun nu poate fi.

Așa le trebuie. Din *Becicherecul-mare* și-se împărtașește „*Tribunei*“, că domneturile de pe la comitat au plănuțit întemeierea unei bănci ungurești și încă cu banii comunelor românești. Dorința aceasta nu li-s'a împlinit și după-cum pildele, arată nici nu se va împlini. Până acum au respins cererea comitatului comunele *Sân-Miclăuș*, *Petrovoselo*, *Alibunari* și *Seleuș*. Purtarea acestor comune slujescă de învăț și celorlalte comune din comitat, care asemenea trebuie se lucre ca și ele.

Deputați jidani cu droaia. Se apropie alegerile de deputați și coconul Bánffy se îngrijește de pe acum ca să-și vire în partidul seu din dietă cât se poate de mulți. Jidanii se imbulzesc de pe acum și se scrie acum din Pesta, că Bánffy a și primit vre-o 40 de Jidani, ca candidați la deputație. Pare-că vedem de pe acum câtă liurcă de rachiu vor împărți acești Jidani buni-de-legați.

De ale societăților. Școlarii din clasa VII. și VIII. dela gimnasiul superior din Năseud s'au constituit pe anul scolar 1896/7, sub conducerea dlui profesor *Jacob Pop* într'o „societate de lectură“, alegându-și președinte pe *Leontin Drăgan*, cl. VIII. Vicepreședinte: *Vasiliu Bichigean*, cl. VII. Secretar I.: *Nicolau Șandru*, cl. VIII. Secretar II.: *Ioan Nagy*, cl. VII. Bibliotecar: *Vasiliu Gheție* cl. VIII. Vice-bibliotecar: *Florian Mureșan*, cl. VII. Cassar: *Alexandru Tohis*, cl. VIII. Controlor: *Vasilie Hossu*, cl. VII. În comisiunea literară: *Emiliu Cojan*, cl. VIII. *Octavian Bulbuc*, cl. VII. *Victor Mare*, cl. VII.

Proces contra „Tribunei“.

Marțea viitoare, la 29 Septemvrie, se va pertracta la tribunalul din Cluj un nou proces contra „*Tribunei*“. Procesul se face pentru un articol intitulat „*Biserica și școala*“, apărut în nrul 66 al „*Tribunei*“. Acușați sunt domni *Andrei Balteș* și *Iosif Marschall*. Acesta este al 23-lea în șirul lung de procese, prin cari stăpânirea ungurească și-a arătat dragostea cătră acest ziar național.

Posturi de învățători.

La greco-orientali.

În archidieceasă.

Protopopiatul Turdei.

1. *Harăstaș*, 300 fl. (80 din venitul cantoral). 2. *Hidiș*, 300 fl. l. și c. 3. *Murăș-St.-Jacob* 300 fl. (din repart. și venite cauterale). 4. *Soporul-de-câmpie*, 300 fl. (din diferite venite.)

Protopopiatul Hațegului.

1. *Boz*. (cu gr.-cat la olaltă) 300 fl. c. și l. 2. *Nădăstia-superioară*, 300 fl. c. și l. 3. *Hașdău*, cu filiile *Cernicoava* și *Goleș* (p. ambulant) 300 fl. (din repart.)

Protopopiatul Ungurașului.

1. *Tamașa*. 2. *Miluan*, 300 fl. c. și l.

Protopopiatul Orăștiei.

1. *Acmariu*. 2. *Dêncul-mare*. 3. *Ludești-Costești*. 4. *Mărtinești-Turmas*. câte 300 fl. c. și l.

Protopopiatul Abrudului.

1. *Bucium-Cerbu*. 2. *Bucium-Sat*. 3. *Buninginea*. 4. *Ciuruleasa*. 5. *Petrângeni* cu *Valea-Bulzului*, câte 300 fl. (din venite și repart.) c. gr. și l. 9. *Roșia* cu *Corna*, 7. *Valea-Dosului*. 8. *Trâmpoele*, câte 300 fl. c. și l. 8. *Zlatna* cu *Vultoriu*, a) 1. p. cu 300 fl. și l.; b) 1. p. de inv.adj. 200 fl. și l.

Protopopiatul Hațegului.

1. *Hunedoara*, 400 fl.

Protopopiatul Iliei.

1. *Bacea* cu filia *Cueș*. 2. *Cărmăsenesti* cu filia *Dănulești*, 300 fl. (din ven. și repart. c. gr. și l. 3. *Gothatea*, 300 fl. 4. *Uleș*, 300 fl. (rep.) și c.

Protopopiatul Făgărașului.

1. *Berivoii-mici*, *Comana-inf.*, *Dridif*, *Galați*, *Grid*, *Herseni*, *Hurez*, *Ludișor*, *Păreu*, *Perșani*, *Riușor*, *Rucăr*, *Sâmbăta-inferioară*, *Sâmbăta-sup.-apus.*, *Sâmbăta-sup.-rês.*, *Șercăița*, *Șinca-nouă* și *Șona*, câte 300 fl. salar și c. și l.

Protopopiatul Seliștei.

În *Vale*, un post de învățător, 300 fl. în rate treilunare, grădină, cuartir foarte frumos, apoi venite laterale până la 50 fl.

Mai nou.

Dr. Rațiu în temniță.

Astăzi, Joi, la 5 ore d. a. dl. *Dr. Ioan Rațiu* a intrat în temniță pentru-ca să-și facă pedeapsa, la care a fost osândit pentru **Manifest**.

Însoțit de stimata sa familie și de toți redactorii „*Tribunei*“ și a „*Foii Poporului*“ dl. *Dr. Rațiu* a mers vesel până la poliția din loc, unde i-s'a dat loc într'o chiliuță de arest. În aceasta mică odaie de temniță dl. *Dr. Rațiu* va ave să stea **8 zile**, tocmai acum, când în Budapesta se ține adunarea pentru pace, ear' **Maiestatea Sa Monarchul** nostru să pregătește a merge în România.

Asta e pacea în țeara noastră — temnița!

RÎS.

Țiganul și mălaiul.

Un Țigan cerșise într'un sat românesc și căpătase niște coji de mălaiu. Eșind din satul românesc, el se îndreptă spre altul săsesc. La jumătate calea se oprî, se puse jos și îmbugă de două trei-ori din mălaiul, ce-l căpătase dela Români. El ar fi mâncat tol mălaiul, căci de!... foame era destulă, slavă Domnului!... Dar' ce se gândește el în creierii lui țigănești?... „Să nu mă satur eu de mălaiu, că la Sași capăt de bună seamă pită de grâu!“

Zicând acestea, aruncă în niște scări mălaiul, ce-i mai rămăsese, și se îndreptă spre satul săsesc. Ajungând aici, el intră în mai multe case, dar' unde să-i dea Sașii ceva!

Vezând Țiganul, că la Sași nu face nici o ispravă și rășbindu-l foamea din ce în ce mai mult, se întoarse înderēt, unde aruncase cojile de mălaiu și începî să le caute prin scări. Căutându-le, el le descânta astfel:

„Sai, mălaiu, din scări,
Că eu de tine nu mă spaiu;
Vin', mălaie, mai aproape,
Dada'n gură să te'ngroape,
Că cu pomana săsească
Vai de vița țigănească!“

Neam de nemul meu.

Doi săraci să certau înaintea unei bisericici în chipul următor:

„Da lasă-mi locul, mei și dute la păcatele!“

— Da de ce să-ți-l las, că doară n'ai venit tu mai de dimineață!

— Ce umbli să mi te pui împotriva, tu sărac de ieri, de-alaltăieri, când neam de neamul meu a fost colduș de mâna cântăiu?“

POSTA REDACȚIEI.

D-sale D. M. în Poiana-Sibiului. Când le va sosi vremea.

Consecuentului în Băsești. Continuă!

Pentru redacție și editură responsabil: **Ioan Morariu**.
Proprietar: Pentru „*Tipografia*“ societate pe acționari: **V. H. Dressnandt**.

LOTERIE.

Tragerea din 19 Septembrie n.

Timișoara: 56 17 49 54 64
 Viena: 61 77 25 63 83

Tragerea din 23 Septembrie n.

Brünn: 5 51 75 29 27

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 16 Septembrie: Abrud, Reteag, Supurul-de-jos.

Mărti, 17 Septembrie: Ciuc-Sereda, Etéd, Mănăsturul-Clujului, Sălăspatacul-superior, Uzon.

Mercuri, 18 Septembrie: Alba-Iulia, Bachnea, Codlea, Malencrov, Rușii-munți (Maros-Oroszfalu.)

Joi, 19 Septembrie: Șieul-mare (comit. Bistrița-Năsăud).

Sâmbătă, 21 Septembrie: Băiuț, Iara-inferioară, Zălău.

Duminică, 22 Septembrie: Borșa, Cal, Crișpatac, Murăș-Ludoș, Orăștie, Odorheul-săcuesc (2 zile premergătoare tirg de vite).

Calendarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. d. Înălț. s. Cruci, gl. 1, sft. 7.	rés.	ap.
Dum.	15 S. Mc. Nichita Rom.	27 Cos. Dam.	6 4 5 47
Luni	16 Mța. Eutimia	28 Venț. reg.	6 6 5 46
Mărti	17 Mucenița Sofia	29 Mich. Ar.	6 8 5 43
Merc.	18 Cuv. Eumenie	30 Ieronim	6 11 5 56
Joi	19 Muc. Trofim	1 Oct. Rem.	6 13 5 54
Vineri	20 Muc. Eustatie	2 Leodegar	6 14 5 52
Sâmb.	21 Apost. Codrat	3 CandidOct.	6 17 5 49

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate**bucătăriei**

române, franceze, germane și maghiare

cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (de la 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

„TIPOGRAFIA“

societate pe acțiuni din Sibiu

îndeplinește tot felul de lucrări tipografice și îndeosebi tipărește cărți de tot felul, înștiințări de căsătorie, înștiințări de moarte, placate, bilete de vizită, conturi și blanchete de tot soiul.

Prețurile cât se poate de ieftine.

Deasemenea „Tipografia“ primește în editură cărți școlare și peste tot cărți scrise anume pentru popor, precum sunt povești, snoave, poezii populare, istorioare, romane, descrieri de obiceiuri și datini, schițe istorice ori biografii scrise în limba poporului și alte deasemenea.

Fiind „Tipografia“, societate pe acțiuni avere națională, bine ar fi, ca Românii acei să-și comandeze cele de lipsă, ear' nu la străini.

Foarte exact umblă

numai veritabilele oroloage de buzunar helvețiene, în frumoase cutii de nickel, acoperite; umblă 36 ore, pe lângă cinstită garanție de 3 ani;

se află la

[1958] 6—20

IULIU ERŐS,

orologier, optic și proprietar de cel mai mare depozit de

oroloage, giuvaere, mărfuri de aur și argint.

Edificiul „Transilvaniei“. Sibiu. Strada Cisnădiei nr. 3.

„LUGOSANA“

instituit de credit și de economii, ca societate pe acțiuni în Lugos.

Primește depuneri spre fructificare

sub următoarele condițiuni:

- a) Depuneri cu anunț de 30 zile cu 5%
 b) „ „ „ 60 „ „ 5 $\frac{1}{2}$ %
 c) „ „ „ făcute de biserici, școli, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat.

După starea casei depuneri până la 500 fl. v. a. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și ridica și prin postă.

[1947] 16—

Direcțiunea.

„Biblioteca pentru toți“

sub direcția domnului Dumitru Stăncescu.

Nr. 1.	Andersen, <i>Povești alese.</i>	Nr. 43.	Adamescu, <i>Modele de discursuri române.</i>
„ 2.	S. Fl. Marian, <i>Pisărele noastre.</i>	„ 44.	Depărățeanu, <i>Doruri și amoruri II.</i> (ultim).
„ 3.	Mihail Zamfirescu, <i>Cântece și plângeri, I.</i>	„ 45.	Dr. Urechia, <i>Dușmanii noștri.</i>
„ 4-5.	Herbert Spencer, <i>Despre educație.</i>	„ 46.	M. Zamfirescu, <i>Cântece și plângeri, II.</i> (ult.)
„ 6.	A. Vlăhuță, <i>Icoane țerse.</i>	„ 47.	Adamescu, <i>Modele de discursuri străine.</i>
„ 7.	Carmen Sylva, <i>De prin veacuri, I.</i>	„ 48.	Pecaut și Baude, <i>Convorbiri despre artă, I.</i>
„ 8.	Michelet, <i>România, Roma, Pisa, etc.</i>	„ 49.	A. Vlăhuță, <i>Din goana vieții, I.</i>
„ 9.	Leo Bachelin, <i>Castelul Peleş.</i>	„ 50.	François Copée, <i>Prietene, roman.</i>
„ 10.	T. Maiorescu, <i>Novela și Schițe.</i>	„ 51.	Wildenbruch, <i>Doi Trandafiri.</i>
„ 11.	André Theuriet, <i>Din tinerețe, etc., romane.</i>	„ 52.	Bourde, <i>Patriotul.</i>
„ 12.	M. Demetrescu, <i>Novela</i>	„ 53.	Radu D. Rosetti, <i>Din inimă.</i>
„ 13.	Duliu Zamfirescu, <i>Novela romane.</i>	„ 54.	Pecaut și Baude, <i>Convorbiri dpr. artă, II.</i> (ult.)
„ 14.	Wilkins, <i>Anticătatea romană.</i>	„ 55.	A. Vlăhuță, <i>Din goana vieții, II.</i>
„ 15.	Gr. M. Alexandrescu, <i>Proză și poezii.</i>	„ 56.	Caragiale, <i>Schițe ușoare.</i>
„ 16.	Anton Pann, <i>Povestea vorbii, I.</i>	„ 57.	A. Vlăhuță, <i>Din goana vieții, III.</i> (ultim).
„ 17.	Doamna Colomb, <i>Istoriore.</i>	„ 58.	Abatele Prévost, <i>Manon Lescaut, roman, I.</i>
„ 18.	Dumitru Teleor, <i>Schițe umoristice.</i>	„ 59.	D. R. Rosetti (Max.), <i>Protoarul Bucureștiului.</i>
„ 19.	Alfred de Musset, <i>La ce visează fetele.</i>	„ 60.	Tennyson, <i>Enoch Arden, poemă.</i>
„ 20.	Bolintineanu D., <i>Legende istorice.</i>	„ 61.	D. C. Ollanescu (Ascanio), <i>Satire,</i>
„ 21.	Genevraye, <i>Ombra, roman.</i>	„ 62.	Costin, <i>Spre primăvară.</i>
„ 22.	Maistre Xavier, <i>Călătoria împreg. odăii mele.</i>	„ 63.	Prévost, <i>Manon Lescaut, vol. II.</i>
„ 23.	Popov-Bănățeanu, <i>Din viața meseriașilor.</i>	„ 64.	„ „ „ „ „ III. (ultim).
„ 24.	Anton Pann, <i>Povestea vorbii, II.</i>	„ 65.	Minunile universului, vol. „ I.
„ 25.	Biografiile oamenilor celebri.	„ 66.	„ „ „ „ „ II.
„ 26.	Mahaffy, <i>Anticătatea greacă.</i>	„ 67.	„ „ „ „ „ III.
„ 27.	„ „ „ „ „	„ 68.	P. Dulfu, <i>Legenda Țiganilor.</i>
„ 28.	„ „ „ „ „	„ 69.	Const. Stăncescu, <i>Ce este frumusețea.</i>
„ 29.	„ „ „ „ „	„ 70.	Buzoianu, <i>Egiptul.</i>
„ 30.	Creangă, <i>Opere complete.</i>	„ 71.	73-74. A. Vlăhuță, <i>Dan, partea I.</i>
„ 31.	„ „ „ „ „	„ 72.	75. A. Sihleanu, <i>Armonii Intime.</i>
„ 32.	„ „ „ „ „	„ 73.	76-77. A. Vlăhuță, <i>Dan, partea II. și ultima.</i>
„ 33.	„ „ „ „ „	„ 74.	78. Augier & Sandeau, <i>Ginerile lui Poirier.</i>
„ 34.	Ionescu-Gion, <i>Istorie.</i>	„ 75.	79. A. Pann, <i>Nastratin Hogea.</i>
„ 35.	Dumitru Stăncescu, <i>La gura sobei.</i>	„ 76.	„ „ „ „ „
„ 36.	<i>Povești de Crăciun.</i>	„ 77.	„ „ „ „ „
„ 37.	Radu D. Rosetti, <i>Proză și epigrame.</i>	„ 78.	„ „ „ „ „
„ 38.	Goethe, <i>Werther, roman.</i>	„ 79.	„ „ „ „ „
„ 39.	Anton Pann, <i>Povestea vorbii, III.</i> (ultim).	„ 80.	„ „ „ „ „
„ 40.	Carmen Sylva, <i>De prin veacuri, II.</i> (ultim).	„ 81.	„ „ „ „ „
„ 41.	Huxley, <i>Noțiuni asupra științelor.</i>	„ 82.	„ „ „ „ „
„ 42.	Depărățeanu, <i>Doruri și amoruri, I.</i>	„ 83.	„ „ „ „ „
		„ 84.	„ „ „ „ „

Cele mai multe din aceste volume sunt frumos ilustrate și cuprind portretele autorilor lor, și va costa un nr. 16 cr.

De vânzare la

Librăria „TIPOGRAFIA“, societate pe acțiuni în Sibiu.

De vândut sînt:

Vitele dela 6 luni pînă la un an și $\frac{3}{4}$, precum și 2 vaci fătătoare cel mult în 2 luni, toate de rasa originală **Pinzgau**, la economia lui [2093] 2—3

Alexandru Lebu,
în Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vînzare cu preț foarte scăzut:

Părți alese
din

„Istoria Transilvaniei“

pe 200 de ani din urmă (3 volume mari)
de

George Barițiu.

Partea întregă costă acum numai fl. 6.50 broș., leg. fl. 8.60.

Se vinde însă și câte un volum și costă

Vol. I. (775 pagine) broș. fl. 2.50, leg. fl. 3.50.

Cuprinsul: După introducere și câteva schițe biografice cuprinde un lung șir de întâmplări dintre anii 1683 pînă în preajma zilelor din 1848 (răsmirița) și

un adaus cu 44 documente.

Vol. II. (800 pagine) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: lucrurile și întâmplările mari din anii 1848 pînă la 1860 și

un adaus cu 36 documente.

Vol. III. (625 pagine) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: întâmplări dintre anii 1860 pînă la 1883 și apoi un lung șir de lupte politice și naționale românești purtate cu mari jertfe și cu mult curagiu și

un adaus de 96 documente.

La librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu se vînd:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi
asupra

sănătății copiilor sau îngrijirile

ce trebuiesc date copiilor bolnavi și sănătoși.

Prețul 1 fl. v. a.

Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiți.

Testamentul meu și Conferențe publice.

Prețul 1 fl. 50 cr.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vînzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagine, cuprinzînd cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

E un ce cunoscut, că toți articlii pentru îngrijirea rațională a părului, a gurii, a dinților, a teintului etc., mai departe toate săpunurile medicale și cosmetice pentru toaletă, precum și parfumăriile și toți articlii ce taie în ramul acesta se pot cumpăra mai bine și mai avantajos numai în vînzătorii (pravălii) speciale. [2.71] 2—6

Acolo se poate afla depositul cel mai bogat.

Nu se poate afla aci nici o marfă rîncedă, aruncată sau chiar rea, pentru-că prin marea circulație neconținut vin numai articlii proaspeți.

Cel mai ieftin isvor de cumpărate acolo, pentru-că prin comanda directă din fabricile cele mai mari și mai renumite din și afară de țeară, în vînzare vine numai marfă eșită din mîna unor oameni cu acuratețe și pricepători în aceasta.

Ori-cărei întrebări în respectul acesta i-se va da răspuns grabnic și gratuit.

I. Vînzătorie specială: Sibiu, Parfumeria Meltzer, Str. Cisnădiei,
(Palatul Comandei de corp).

Zilnic în legătură cu posta; chiar și cele mai mărunte comisii se vor îndeplini conștientios și sub discreție cât se poate de grabnic.

Daniel Meltzer jun.,

Fabrică de mărfuri de uns, de săpun și de toalete (înființată la 1848),
Sibiu, strada Gușteriții nr. 25.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Arhiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 90.000.

Depuneri fl. 900.000. Circulația anuală fl. 10,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abzicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri pînă la fl. 1000 se restituiesc îndată la pesentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandai.

[397] 23—25

Direcțiunea institutului.

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868 [808] 59

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobili etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe casul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1892 fl. 954,106.—	în a. 1870—1892 fl. 754,999.32
în a. 1893 „ 34,925.85	în a. 1893 „ 53,119.28
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
Suma fl. 1,095,828.40	Suma fl. 934,639.71

2,030.468 fl. 11 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la **960.343 fl. 42 cr.**

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.